

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 760
van **CARMEN RYHEUL**
datum: 17 mei 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Ventilusproject - Afsprakenkader om langdurige chronische blootstelling aan meer dan 0,4 µT bij bovengrondse hoogspanningstrajecten op wisselstroom te voorkomen

In haar antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 214 van 21 november 2022 stelde de minister dat de Vlaamse Regering voorlopig geen formeel besluit zou uitvaardigen met maximale grenswaarden voor subacute of chronische blootstelling aan straling in de buurt van bovengrondse hoogspanningslijnen.

De minister stelde daarentegen wel een afsprakenkader, gebaseerd op voorzorg, in het vooruitzicht om bij hoogspanningstrajecten langdurige chronische blootstelling aan meer dan 0,4 µT zo veel mogelijk te vermijden. Dat afsprakenkader werd intussen al uitgevaardigd en bevat de maatregelen die onderdeel moeten worden van een juridisch bindende overeenkomst (convenant) met de netbeheerders.[\[1\]](#)

1. Volhardt de minister nog steeds in haar standpunt dat de uitvaardiging van een besluit met bindende grenswaarden voor subacute of chronische blootstelling aan straling in de buurt van bovengrondse hoogspanningslijnen, voor de Vlaamse Regering nog steeds niet belangrijk en opportuun is om de veiligheid en gezondheid van de bevolking te vrijwaren, of overweegt zij intussen alsnog om dergelijk besluit uit te vaardigen en welk tijdpad stelt de minister desgevallend daarvoor voorop?
2. Wat is de stand van zaken wat betreft de opmaak van de door de minister aangekondigde en op basis van dit afsprakenkader op te stellen juridisch bindende overeenkomst (convenant) met de netbeheerders? Is die convenant intussen al volledig afgewerkt en ondertekend door alle betrokken partijen? Zo niet, wanneer zal die convenant alsnog beschikbaar zijn en in werking treden? Zo ja, waar kunnen burgers en bedrijven de convenant raadplegen?
3. In welke procedure voorziet de minister om dit afsprakenkader en de convenant in de toekomst up-to-date te houden, rekening houdende met onder meer het voortschrijdend wetenschappelijk inzicht in dat domein? Op welke manier zal de minister in die optiek enerzijds de efficiëntie en de effectiviteit van het afsprakenkader en de convenant periodiek evalueren, en anderzijds die evaluaties openbaar maken?
4. Volgens het afsprakenkader zal het Departement Omgeving bij overschrijding van de norm, gelijk aan 100 µT en die is opgenomen in VLAREM II, een handhavingstraject opstarten (VLAREM: Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning).

Kan de minister verduidelijken waaruit dat handhavingstraject mogelijk zal bestaan?

5. Volgens dit afsprakenkader dient de netbeheerder gedeelten van nieuwe 220 en 380 kV-lijnen ondergronds te plaatsen zoals bepaald in de trajectkeuze (bevoegdheid

Vlaamse overheid), waarbij een afweging werd gemaakt voor alle verplichte beoordelingscriteria.

Kan de minister verduidelijken welke concrete beoordelingscriteria op dat punt zullen worden gehanteerd?

6. In welke sancties voorziet de minister indien een netbeheerder de bindende bepalingen uit de convenant incidenteel of structureel niet naleeft?

7. Volgens het afsprakenkader dient de netbeheerder te onderzoeken of een gelijkstroomverbinding als bovenbouw op een vermaasd AC-netwerk mogelijk is.

Werd dergelijk onderzoek al uitgevoerd of zal dergelijk onderzoek nog uitgevoerd worden in het kader van de realisatie van het geplande bovengrondse Ventilushuisproject? Zo niet, waarom niet? Zo ja, welke resultaten heeft dat onderzoek al opgeleverd of wanneer zullen de onderzoeksresultaten beschikbaar zijn?

8. Waarom is het afsprakenkader enkel van toepassing voor nieuwe netelementen en substantiële wijzigingen en waarom worden bestaande hoogspanningslijnen boven scholen nog steeds toegestaan? Is het niet de verplichting van de overheid om rekening te houden met het recht op de bescherming van de gezondheid, ook bij bestaande schadelijke hoogspanningslijnen?

[\[1\]](#) VR 2023 3103 DOC.0327/2BIS.

ANTWOORD

op vraag nr. 760 van 17 mei 2023

van **CARMEN RYHEUL**

1. De Vlaamse Regering heeft beslist dat ze de subacute en chronische blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningslijnen zoveel mogelijk wil beperken. Net daarom wordt er werk gemaakt van een degelijk afsprakenkader met bijhorende convenant die zal worden afgesloten met de netbeheerders. Dat afsprakenkader heeft als doel langdurige (chronische) blootstelling aan magnetische velden van meer dan 0,4 μT zoveel mogelijk te beperken en is gebaseerd op het toepassen van het voorzorgsprincipe omwille van het statistisch verband met het meer voorkomen van kinderleukemie in de omgeving van hoogspanningslijnen. Omdat het een statistisch verband betreft en geen oorzakelijk verband, wordt hier een voorzorgsprincipe toegepast. Het toepassen van dit voorzorgsprincipe bij hoogspanningslijnen is ook volledig in lijn met het beleid van onze buurlanden en gaat in op de aanbevelingen van de intendant voor Ventilus en de gezondheidsexperts van de klankbordgroep inzake Ventilus.
2. De inhoud van de convenant werd voorgelegd aan de voltallige Vlaamse Regering en een eerste maal principieel goedgekeurd in de zitting van 31/03/2023. Alle besluiten van de Vlaamse Regering zijn publiekelijk raadpleegbaar. Momenteel werkt het Departement Omgeving aan de praktische uitwerking hiervan. Een finale versie zal worden voorgelegd ter ondertekening aan de netbeheerders van het hoogspanningsnet.
3. De uitvoering van het afsprakenkader met bijhorende convenant zal in alle transparantie plaatsvinden en publiekelijk raadpleegbaar zijn. Het Departement Omgeving zorgt voor het opvolgen en de evaluatie van de uitvoering van het afsprakenkader en zorgt voor de publicatie van de resultaten hiervan.
4. Bij een overschrijding van de norm gaat de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving over tot het opleggen van proces-verbaal aan de netbeheerder. Er zal worden opgevolgd of de netbeheerder voldoende maatregelen neemt om de straling onder de norm te houden.
5. De criteria staan opgelijst in het afsprakenkader onder punt 3.1. Het komt erop neer dat bij de planning van een nieuwe of bij het versterken of wijziging van bestaande hoogspanningsverbindingen moet ingezet worden op zoveel mogelijk te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waar er langdurige blootstelling zou kunnen optreden van meer dan 0,4 μT . Voor het bepalen van de locatie van nieuwe hoogspanningsverbindingen worden steeds de ruimtelijke principes uit het RSV toegepast. Voor nieuwe hoogspanningsverbindingen gaat dat onder meer om het bundelen met bestaande lijnvormige structuren (bestaande hoogspanningslijnen, autostrades, grote waterlopen,...) en de totale lengte van het bovengrondse net niet uitbreiden.
6. Momenteel wordt, door het Departement Omgeving, gewerkt aan de praktische uitwerking van dit document. Zoals ook werd bepaald in de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2023.

7. Het afsprakenkader zal worden toegepast bij nieuwe, bij versterking of bij wijzigingen van bestaande hoogspanningsverbindingen. Bij de ruimtelijke uitgangspunten zoals beschreven in het afsprakenkader wordt ook beschreven dat er rekening moet gehouden worden met alle technische mogelijkheden. Momenteel wordt, zoals reeds gesteld, door het Departement Omgeving gewerkt aan de praktische uitwerking van dit document. Zoals ook werd bepaald in de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2023.
8. Het afsprakenkader is een uitvoering van het voorzorgsprincipe waar in een antwoord op een eerdere vraag al naar werd verwezen. De aanpak voorziet in het nemen van redelijke en proportionele maatregelen om de blootstelling van kinderen onder de 15 jaar aan magneetvelden zoveel mogelijk te beperken. De nadruk ligt daarom op het vermijden van nieuwe situaties met langdurige blootstelling dus wordt het afsprakenkader toegepast op nieuwe, bij versterking of wijzigingen van bestaande hoogspanningsverbindingen. Het toepassen van dit voorzorgsprincipe gaat in op de aanbevelingen van de intendant voor Ventilus en de gezondheidsexperts van de klankbordgroep inzake Ventilus.